

פתיח התורה

הרב שלמה לוונשטיין שליט"א

לקט פירושים מתוך שיעור פרשת שבוע
בביהכ"ס "דברי שיר" רח' זכריה 4 ב"ב יום חמישי בשעה 22:00

גליון מספר 113

נח תש"ע

במינם ולא חטאו, שהרי דוקא אותם הכניס נח לתיבה והתיבה קולטתן. אבל סתם בהמות לא הקפיד הקב"ה שלא לקרוא להם "טמאה".

"ויסגור ה' בעדו" (ז טז)

אומר רש"י, הגן עליו שלא שברוה. הקיף התיבה דובים ואריות, והיו הורגים בהם. ופשוטו של מקרא סגר כנגדו מן המים.

שמעתי מידידי הרב מנחם רוזנברג ששמע בילדותו מהמלמד בחיידר מדוע הקב"ה היה צריך לסגור את הדלת בשביל נח, וכי נח לא יכול היה לעשות פעולה זו מבפנים?

והסביר המלמד, הרב פלצינסקי זצ"ל, (אחיו של הגאון ר' לייזר פלצינסקי), שאם נח היה סוגר את הדלת היו מים חודרים לתיבה מפני שנאמר "וחפרת אותה מבית ומחוץ בכופר". ונח אחרי שסגר את הדלת, יכול היה למרוח זפת מבפנים. כמו כן יכול היה למרוח זפת על הדלת מבחוץ. אבל על החרץ שנשאר אחרי סגירת הדלת, היה הקב"ה צריך לשים את הזפת וזהו "ויסגור ה' בעדו".

"בעשירי באחד לחודש נראו ראשי ההרים" (ח ה)

בספר "קול שמחה" מובא בשם האדמו"ר רבי שמחה בונם מפשיסחא זצ"ל לבאר פסוק זה בדרך רמז.

ידוע שהאבות הקדושים נקראים "הרים". כמו שכתוב בספר מיכה פרק ו' "שמעו הרים וגו'" - אלו האבות. וידוע כי פעם כתיב "וזכרתי את בריתי יעקב וגו'", הרי שיעקב נאמר ראשון. ולפעמים מוזכר אברהם אבינו תחילה. אך אף פעם לא מוזכר יצחק ראשון משלושת האבות. והסיבה היא שיצחק הוא בחינת דין.

וכאן רמז הכתוב, "בעשירי" - יום הכיפורים, "באחד לחודש" - ראש השנה, שהוא באחד לחודש. "נראו ראשי ההרים" - הכוונה לאברהם ויצחק שבהם מרומזים החסדים, הם ראשי ההרים שמופיעים בראשית הרשימה של שלושת האבות.

"נח איש צדיק תמים היה בדרותיו את האלקים התהלך נח. ותשחת הארץ לפני האלוקים ותמלא הארץ חמס" (ו ט, יא)

בספר "קול יבשר" כותב הרב יוחנן קירשבוים זצ"ל, שעיקר עבודת ה' היא להיות ירא שמים בסתר כבגלוי. ועל זה אומרת לנו התורה: כי נח אכן היה ירא שמים בדרותיו, שלעיני בני דורו התייחס אל ה' בתמימות וביראת שמים. אך אותו הדבר היה גם כשהיה לבד, "את האלוקים התהלך נח". גם בינו לבין הקב"ה היה אותו הדבר.

ולעומת זאת בני דורו, היו רשעים. אך בתחילה היו רשעים רק בסתר, ולכן נאמר "ותשחת הארץ לפני האלוקים", אבל אח"כ עבירה גוררת עבירה "ותמלא הארץ חמס" שגם בגלוי התנהגו ברשעות.

"צהר תעשה לתיבה" (ו טז)

כותב הרב "פרח שושן", כל מילה - תיבה, שאדם מוציא מפיו צריך שתהיה מרגלית טובה. אם מדבר בעניני קודש, יזהר שיהיה כמונה מרגליות, וכן בדברי חול ישקול כל מילה שמוציא מפיו. וזה נרמז במילים "צהר תעשה לתיבה" ופירש רש"י אבן טובה.

עוד נרמז במילים אלו, מה שכתוב בזהר הקדוש, כי נח רומז על ענין השבת. וכאשר נצרף את המילה "צהר" = 295, למילה "תבה" = 407, נקבל 702 גימטריה "שבת". וזה רמזו במילים "צהר תעשה לתיבה".

"מן הבהמה אשר לא טהורה היא" (ז ח)

אמרו רבותינו ז"ל במסכת פסחים כי אסור להוציא דבר מגונה מפיו. והראיה ממקרא קודש שלפנינו, שהרי עיקם הכתוב כמה אותיות ולא הוציא את המילה "טמאה".

והקשה המהרש"א, הלא כמה פעמים הוזכר בתורה "בהמה טמאה"! ומתוך הרב צבי גולדברג זצ"ל בספרו "כרם צבי", שכאן לא רצה הקב"ה להזכיר שם טמאה לבהמות, מפני שהיו אלו הבהמות שדבקו

”וישלח את העורב” (ח ז)

ובמדרש: תשובה ניצחת השיב העורב לנח, רבך שונאני ואתה שונאני. רבך שונאני שהרי מן הטהורים שבעה ומן הטמאים שנים, ואתה שונאני שאתה מניח מין שבעה ושולח מין שנים. שמא יפגע בי שר של חמה או שר של צינה נמצא העולם חסר בריה.

מסביר הרב משה אורי קלר בספרו ”ילקוט האורים” בשם ספר ”צנצנת מנחם”. למה הכניס העורב לענין את שר של חמה ושר של צינה?! אלא, מפני שבעצם העורב לא צודק. שהרי אם רק שני עורבים יש בעולם זה ממש ”ביטוח חיים”, כי בודאי לא ירצה הקב”ה להשמיד את המין הזה מן העולם, ולכן ישמור על העורב מכל פגע. אדרבה, אם היו שבעה עורבים, אז היתה זו סכנה לצאת החוצא. אבל העורב התחכם ואמר על פי מה שאומרת הגמרא במסכת כתובות ”הכל בידי שמים חוץ מצינים פחים”. ולכן אמר העורב שמא יפגע בי שר של צינה או שר של חמה ואז ישאר העולם בלי עורבים.

”וישלח את היונה מאיתו” (ח ח)

בספר ”פרח שושן” כותב: ישראל נקראים בשם יונה. כמאמר חז”ל על הפסוק ”כנפי יונה נחפה בכסף”. וכן הוא אומר ”יונתי תמתי”. וגירש אותם מהארץ הקדושה כי ראה הקב”ה שכלו המים - אין מים אלא תורה. ”ולא מצאה היונה מנוח” - שלעולם כנסת ישראל לא מצאה מנוח בגולה, בין בזמן החושך שהיו האומות פראי אדם, בין בזמן שרוח ההשכלה כבשה את העולם. ”ותשב אליו אל התיבה כי מים על פני כל הארץ”, שתשוב אליו בתשובה ויהיו מים שהיא התורה על פני כל הארץ. ואז, ”וישלח ידו ויקחה ויבא אותה אליו” שהקב”ה יקחנה ויביאנה אליו, אל ארץ ישראל, כימי עולם וכשנים קדמוניות.

”ואך את דמכם לנפשותיכם אדרוש מיד כל חיה אדרשנו” (ט ה)

כותב הרב קלר בספרו ”טללי אורות” לרמוז בפסוק זה את דברי הגמרא במסכת יומא, שלמרות שארבע

מיתות ביי”ד בטלו מן העולם, אבל דין ארבע מיתות לא בטל. מי שנתחייב כילה או נופל מן הגג או חיה דורסתו. ועיין שם היטב.

וזה מה שאמר הקב”ה לנח: ”ואך את דמכם לנפשותיכם אדרוש”. אם יהרוג אחד את חברו, למרות שעכשיו לא נוהג ארבע מיתות ביי”ד, בכל זאת ”מיד כל חיה אדרשנו”, כלומר, ע”י חיה, שאם נתחייב מיתה אז חיה דורסתו ונתקיים דין ארבע מיתות.

”את קשתי נתתי בענן” (ט יג)

בספר ”צל העדה” מביא בשם רבינו האר”י ז”ל, מה הטעם שהראה הקב”ה לדור המבול דוקא קשת ולא את שאר המזלות, כמו טלה, מאזנים וכו’. הענין הוא שהמבול היה בחודש כסלו שמזל קשת משמש בו.

”וישת מן היין ושכר ויתגל בתוך אהלה” (ט כא)

פירש רש”י, אהלה כתיב, רמז לעשרת השבטים שנקראו על שם שומרון, שנקראת אהלה, שגלו על עסקי היין שנאמר ”השותים במזרקי יין”.

בקיונות לתשעה באב אנו מוצאים ויכוח בין אהלה לאהליבה, ועכשיו אנחנו סוף סוף יודעים שאהלה הכוונה לעשרת השבטים ואהליבה הם יהודה ובנימין, שעיר המלוכה שלהם היתה ירושלים ולכן הם נקראים אהליבה מלשון אהלי - בה. בית המקדש נמצא בה.

ולכן הקינה אומרת ”שומרון קול תתן מצאוני עווני, לארץ אחרת יצאוני בני. ואהליבה תזעק נשרפו ארמוני ותאמר ציון עזבני ה””. וכדאי לעיין שם את ההמשך. וה’ הטוב ירחם עלינו ויגאל אותנו בקרוב כמו שאומרת סוף אותה קינה:

”החומל על דל, חמול על דלותם. וראה שממותם ואורך גלותם. אל תקצוף עד מאד, וראה שפלותם. ואל לעד תזכור עוונם וסכלותם. רפא נא את שברם ונחם אבלותם, כי אתה שברם ואתה איילותם. חדש ימינו כימי קדמוני, כנאמך בונה ירושלים ה””.

